

Những bài hát của Văn Phụng như tôi biết

Thanh Trang

Bài hát đầu tiên của Văn Phụng mà tôi nghe trong đời là bài “Trăng sơn cước”, năm tôi mười hai tuổi. Thời ấy là gần giữa thập niên 50, và nghe trên “radio”, Đài Pháp Á. Ông hàng xóm cạnh nhà có cái “radio” hiệu “Zenith”, tôi chả còn nhớ là của Hòa Lan hay của Pháp. Máy ở nhà tôi là hiệu “Lemouzy” của Pháp, âm thanh nghe cũng rõ ràng, ngon lành; tất nhiên là so với máy móc của thời ấy ! Ít lâu sau thì một anh bạn gần nhà, cùng học ở “Chasseloup” nhưng trên tôi hai lớp và biết đánh “guitare”, một hôm đem bài hát “Lời nhi nữ” của Văn Phụng qua nhà và đàn cho tôi nghe. Đàn xong, anh ta nói :”*Nghe Tây quá há ?*” Hỏi đó thì tôi mới chỉ biết nghe ca hát thôi, chứ cũng chưa rành về nhạc cho nên cũng chả phân biệt được rõ ràng thế nào là âm hưởng “Tây”, thế nào là âm hưởng “ta” ! Mãi về sau mới dần dần định ra được sự khác biệt ấy, và thấy là nhận xét của anh bạn quả có phần chính xác. Để người đọc có một ý niệm rõ ràng và cụ thể về điều vừa rồi thì sau khi viết mấy dòng này tôi sẽ ngồi vào đàn và “hòa tấu” bài “Lời nhi nữ” để hậu quý vị ! Vì là chuyện kỷ niệm cho nên tôi có quyền viết lan man và nhắc đến sự thể là anh bạn kia sở dĩ để ý đến khía cạnh đó một phần là vì anh ta học trường Tây thừa thuở bé, và ông Bố có lẽ không nghĩ xa cho lắm nên có người con trai đầu lòng thì đặt tên là Đông, rồi đến anh bạn của tôi thì đặt tên là Tây, theo cái nghĩa “*có Đông thì phải có Tây*” cho nó cân đối ! Tôi đoán vậy ! Ông ấy không nghĩ là đến ngày thực dân Pháp kéo nhau về “Tây” hết, với cao trào “dân tộc” đang bùng lên sau ngày Đệ Nhất Cộng Hòa được thành lập thì ai gọi con mình là “Tây” thì nghe cũng hơi chướng, tạm suy ra như thế ! Quả nhiên, sau đây ít lâu thì cũng chả hiểu do đâu mà ra, ở nhà anh bạn lại gọi anh ta theo cái tên là “Hương” !

Dạo đó tuy tôi còn thuộc hàng “nhãi con” nhưng đã biết nhận xét là ông Bố anh bạn kia kể cũng lạ : đi thay tên gọi của con ở nhà từ “Tây” thành “Hương”, là tên con gái, thì nghe ra lại càng thêm chướng ngược. (*Giờ này mà anh bạn Tây/”Hương” ngày xưa của tôi ở đâu đấy trên đất Pháp hay tại quê nhà mà đọc được mấy dòng này nơi trang “Cỏ Thơm” này, thì xin vui lòng liên lạc gấp để xác định dùm rằng tôi chỉ kể lại toàn những chuyện có thật; bởi tôi không có thói quen khi viết về những kỷ niệm trong đời mình thì cứ thế mà dựng chuyện lên, rồi thêm mắm thêm muối vào đấy, rất có hại cho những người tránh ăn mặn do cao áp huyết !*)

Những tháng ngày lần lựa của tuổi “hoa niên” ấy thì tôi tuần tự có dịp nghe những bài hát khác của Văn Phụng mà tôi rất thích bởi bài nào cũng có giai điệu thật đẹp. Lời của những bài hát thì, theo như tôi thấy, chỉ gọn gẽ, rõ ràng mạch lạc thôi, chứ còn giai điệu thì bao giờ cũng thật đẹp ! Mà hình như khi nói về khía cạnh “âm nhạc” nơi một bài hát thì đây, vẫn theo tôi, mới là cái chính !

Thính giả khi xưa, và cả cho đến ngày nay, khi nhắc đến những bài hát của Văn Phụng thì người ta thường nhắc đến những bài nào ? Xin tạm liệt kê :

Đối với quảng đại quần chúng thì hình như ấy là các bài : “Ghé bến Sài Gòn”, “Ô mê ly”, “Trở về Huế”, “Tôi đi giữa hoàng hôn”, “Giã từ đêm mưa”, “Tiếng dương cầm”, “Bức họa đồng quê”, “Các anh đi”, “Trăng sáng vườn chè” (phổ thơ Nguyễn Bính), “Suối tóc”...

Đối với một số hạn chế hơn thì ấy là các bài : “Nhớ bến Đà Giang”, “Mưa”, “Mưa trên phím ngà”, “Giác mộng viễn du”, “Hình ảnh một đêm trăng”, “Chán nản”, “Yêu”, “Hôn nhau lần cuối” (phổ thơ Nguyễn Bính), “Bóng người đi”, “Chung thủy”, ...

Riêng tôi thì vẫn không quên những bài sau đây nữa mà tôi thích :”Xuân miền Nam”, “Xuân thôn già”, “Mái tranh ven đò”, “Tôi yêu những buổi chiều vàng”, “Dịu dàng”, “Lời nhi nữ” như đã viết ở trên ...

Vấn đề là như sau : Người nghe những bài hát thì chỉ có mỗi một cách duy nhất để biết được những bài hát, và ấy là ca sĩ người ta hát những bài nào thì mình biết được những bài ấy ! Mà ca sĩ, từ “có tiếng tăm” đến ca sĩ tài tử thì một là có những sở thích riêng khi chọn bài, hoặc chỉ muốn hát những bài mà “*nhiều người đã quen tai và biết đến*”, bởi hát bài nào mà người nghe người ta cảm thấy “lạ tai” thì người hát ngại là không có “tác dụng” ! Ngày xưa tôi nghe chương trình ban “Phượng Hoàng” của Văn Phụng ở Đài phát thanh Sài Gòn thì hầu như bài nào của ông tôi cũng được nghe qua; vì ông là tác giả cho nên biết đích xác những bài hát mình có trong tay, kể cả những nhạc sĩ trưởng bạn nhạc thời đó cùng có chương trình riêng của mình ở Đài phát thanh !

Vậy thì giải pháp duy nhất để giữ gìn những cái hay cái đẹp của một thời thì không riêng gì đối với những bài hát của Văn Phụng mà đối với bất cứ một tác giả nào khác có tên tuổi trong nền Tân Nhạc của ta, người hát nên chịu khó tìm tòi, lục lọi coi xem còn những bài hát đặc sắc nào khác của tác giả này hay tác giả kia. Bằng không thì người nghe của thế hệ đương đại hay thế hệ trẻ của ngày hôm nay làm sao người ta biết ? Chẳng hạn như Tết con Cọp đang đến mà trên các mạng, trên thị trường DVD, băng nhạc, thấy người ta rao hàng hay giới thiệu, chuyển cho nhau nghe những bài quen thuộc như “Ly rượu mừng”, “Xuân này con không về”, “Đón vắng chiều xuân” v.v.. của những tác giả khác, còn những bài thật đặc sắc về giai điệu như “Xuân miền Nam” của Văn Phụng nếu như đã hiếm thì bài “Xuân thôn dã” lại càng hiếm hơn, nếu không muốn nói là chả thấy đâu !

Còn giai điệu đẹp dễ nơi bài “Lời nhi nữ” tôi “hòa tấu” theo đây thì chẳng qua cũng là để “minh họa” điều mình vừa mới viết ở đoạn trên ! Nội dung lời lẽ nơi bài hát là một cô gái trẻ khuyên người yêu là lính trong quân đội Quốc Gia, trước ngày thành lập QLVNCH, nên tạm quên tình riêng để nghĩ đến nỗi đọa đày của người dân bên kia bờ Bắc sông Bến Hải. Câu cuối nơi bài hát :”*Anh yêu em ơi, khi nao vang câu thanh bình ca .. Quê hương yên vui, em ra bến sông đón người em yêu !*”

Nghĩ đến đây mà cứ thấy lòng ngậm ngùi !

Thanh Trang

Nam Cali, cuối Đông 2009-2010